

[Bertel Dahlgaard.]

mange steder har givet betydelige resultater, men med de nuværende arbejdsmuligheder må man vel regne med, at der vil gå mindst en halv snes år, forinden man når hele statsadministrationen igennem. Det må sikker være muligt at sætte en større kvalificeret arbejdsstyrke ind på disse opgaver.

I denne forbindelse vil jeg også gerne nævne det mægtige administrationsproblem, der ligger gemt i spørgsmålet vedrørende en ny hovedstadsordning. Jeg bruger ikke et for stærkt ord, når jeg siger, det er uforvarsligt, at denne sag ikke bringes til en endelig ordning, og skønt jeg nødig kritiserer indenrigsministeren, nødes jeg til at sige, at det er mig uforståeligt, at ministeren kan sidde år efter år og roligt se på, at denne sag syltes. Det er kolossale værdier, det her drejer sig om, og som ikke kan forvaltes på rette måde, fordi hverken kommuner eller private i deres dispositioner ved, hvorledes den fremtidige administrative ordning bliver. Det må være muligt at skabe rammerne for et rationelt samarbejde mellem hovedstadskommunerne og omegnskommunerne. I trontalen nævntes ikke et ord om denne store sag som en nær fremtidsopgave, og jeg spørger derfor regeringen, om den ikke kan give tilsagn om, at man agter at gå til hurtig handling på dette område.

I forbindelse med valutaspørgsmålet spiller vore handelspolitiske langtidsaftaler en ganske særlig rolle. Det synes, som England mener, at Danmark på trods af den ændrede prisudvikling kan fastholdes på de priser, der er aftalt under helt andre økonomiske forudsætninger. Det synes, som England glemmer visse konkrete kendsgerninger, som en handelspartner nødig skulle se bort fra. For det første har begivenhederne til overmål skabt en tilstand, hvor tilsagnet om at tage aftalen op til revision, når afgørende ændringer i produktionsforholdene foreligger, må være en realitet. Forudsætningen for en ikrafttræden af de $7\frac{1}{2}$ pct.s prisforhøjelse er uimodsigelig tilstede. Dernæst synes England at glemme, at Danmark ikke blot er sælger, men tillige en god kunde for England. Det kan vanskeligt undgås, at en hårdhændet fastholden af de hidtidige priser under den ene eller den anden form må komme til at influere på den almindelige samhandel mellem de to lande. Og endelig bør England huske, at landbrugets priser er et fundamentalt led i Danmarks hele økonomi, der er så alvorlig rystet gennem prisstigningen på Danmarks indførsel af

engelske varer. England kan ikke være uinteresseret i, at vareudvekslingen mellem de to lande muliggør en sund udvikling af Danmarks økonomi. Spørgsmålet om landbrugets priser er ikke, som England under forhandlingerne har givet udtryk for, blot et landbrugsspørgsmål for Danmark; det er en integrerende del af hele handelssamkvemmet mellem de to lande, og derfor vil jeg gerne spørge den høje regering, om den ikke agter at tage spørgsmålet op i denne belysning. Det tilråder det radikale venstre.

I behandlingen af vort valutaspørgsmål er den største opgave, der foreligger, løvrigt den at bidrage til en større produktions-effektivitet. Lad mig her først nævne, at der under valgkampen har stået en diskussion angående den gennemførte lov om udlån af 200 mill. kr. af Marshallpengene til fremme af modernisering og rationalisering indenfor erhvervslivet. Fra konservativ side har man — også her i går — ud fra valutamæssige og pengepolitiske synspunkter ønsket denne virksomhed standset. Jeg er af den stik modsatte anskuelse. Med den rigtige anvendelse af disse midler, i særdeleshed indenfor landbruget og håndværket, vil der kunne opnås valutabesparelser af betydeligt omfang, selvfølgelig under forudsætning af, at midlerne netop anvendes til at animere til produktionsmæssige fremskridt. Det er denne stræben efter større produktionseffektivitet, der skulle gennemsyre hele produktionslivet, og som i det lange løb skal redde den danske valuta. Dette spørgsmål har en ganske særlig betydning, når næsten al arbejdskraft er i arbejde og der i betydelige fag er mangel på faguddannede arbejdere. I en sådan tid er simpelthen en produktionsforøgelse afhængig af øget effektivitet. Her må landets styre i samarbejde med arbejdere og arbejdsgivere ikke blot sørge for, at omskoling og oplæring af ufaglærte trænger igennem i et sådant omfang, at der ikke vedblivende oprettholdes stor mangel på arbejdskraft på et område og arbejdsløshed på andre. På samme måde må der skabes en fælles vilje til at fjerne kunstige hindringer for lærlingetilgangen, hvor sådanne hindringer endnu findes, og man må overvinde den modstand, der på visse områder udvises overfor nye arbejdsmetoder, hvor man ved ganske irrationelle lønkrav faktisk modarbejder eller hindrer produktionsmæssige fremskridt.

Vi har i øjeblikket to institutioner, hvis opgave det er at gøre ny landvinding på disse områder, den ene er arbejdsmarkeds-kommissionen, den anden er byggeforskningsinstituttet. De to institutioner har nu